

Eesti Postimehes 1881 avaldatud M. T. (oletan, et kõik kirjad on kirjutanud Mihkel Temberg) teated Samara kubermangu lõunapoolsetest asundustest. Samara kubermang: Novouzenski maakond (praeguses Saratovi oblastis): Lifljandka küla. — Mitte segi ajada põhjapoolsete Samara asundustega, kus olid samanimelised külad! — Eestlaste asumine Lifljandkasse. Saratovi raudtee valmimine (1870). Näljahäda. Maa hinnad. Näljahäda lõpp ja rikkalik lõikus (juuli 1881). Viljasaak ja -hind. Ilmad. Lapse õnnetu surm. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Eesti Postimees (nr. 2), 14. jaanuar 1881, lk. 7

Samaarast. M. T. Aastal 1879 anti Samaara Eestlastele luba, üht uut, wersta 25 endisest elukohast kaugel seiswal maal, nimega Liwljänka, asutust teha. Arwata 20 Eesti peret läksiwat uut õnne otsides sinna, saiwad oma tüki maad kätte ning harisiwad ta hoolega walmis; aga „*kõik jäi mustas*”. Sellepärast on neil praegu wäga suur puudus käes. Nooremad on küll tööd otsima läinud; aga seda on nüüd ka wäga raske leida, iseärane, et Eestlased Wene keelt ei mõista. Esimese häda kustutuseks anti neile maakonna walitsuse poolt inimese pääle kuus 30 naela wilja, mis „küll surra koolda palju, ent ellä wäega weidi”. Nende elu on raske ja ähwardab weel raskemaks minna.

Eesti Postimees (nr. 4), 28. jaanuar 1881, lk. 15

Samaarast. M. T. Aastal 1860 rändasiwad mitmed Eesti perekonnad wälja ja wõtsiwad Samaara kubermangus Nowouseni maakonnas eluaset, kus sellsamal aastal ligi sajale inimesele maa kätte anti. Esiotsa oli nende elu siin wäga raske. Põllud saiwad küll pea haritud, aga lõikus ei tule mitte nii ruttu. Pääle see oli weel sell aastal suur põud, mis wiljasaagi wäga wähikeseks tegi. Saadud wilja müümist raskendas Wene keele puudus ja kauge kaubakoht (75 wersta), nii et mitmed pered juba lühikese aja taga uut eluaset otsima läksiwad. Kes paigale jäiwad, hakasiwad wirgaste töösse, sest „Eestlaise ei ole harinu kässi rüpen pidama, enge parajal ajal liigutama”, kuid meie hoolas kirja-saatja ütleb ja seega oma endist ligidamat kodu awaldab. Nende käsi hakas järg järjelt paremine käima, kui ka suured rohtlaante legendikud nagu mered neid tõistest inimestest eemal hoidsiwad ja seega suuremat eluedenemist tagasi pidasiwad. Kümne aasta pärast, aastal 1870, sai Saraatowi raudtee walmis, ning nüüd muutnes endine elu. Müütawad asjad läksiwad kohe kahe-wõrra kallimaks, ostetawad poole odawamaks. Aga ka põlluhinnad tõusiwad märksa kõrgemaks: aastal 1870 maksime dessatini maa eest 4 kunni 5 rubla, a. 1875 aga juba 13 kunni 15 rubla. See wõttis jälle kinni. Sinna tuli weel lo-

juste-katk ja a. 1876 jällegi suur põud juurde, nii et endine jõud otsa lõppus ja inimesed oma maksusid enam kanda ei jõudnud. Siiski usaldasivad rendiandjad Eestlasi ja jätsiwad rendiraha wäikse tasumise eest wõlgu, sest „Eestlaste man ei ole petust ette tulnud.” Wana wõlg sai waewalt tasutud, kui minewa aasta weel waesem aeg tuli ja meie maakonnale suure nälja tõi. Ommeti loodame meie, et ka sest kehvast aastast üle elame ja jälle rikkamale ajale jõuame.

Eesti Postimees (nr. 19), 13. mai 1881, lk. 75

M. T. Samaaras, Nowousenis, 14. Aprillil 1881. Ma ei wõi oma suguwendadele kodumaal mitte teadustamata jätta, et meil siin talw ja nälg mööda on. Karjad käiwad ju 25. Märtsist saadik wäljas. Selle kuu hakatuses wõis ka põlluharimine alustatud saada. Ilm on ilus soe ja wihma ka pea loota. Wilja seemnega saab aga tegu olema. Mis meile walitsuse poolt antakse, on liig wähe. Antku Jumal rikast suew, et läinud nälg enam tagasi ei pööraks!

Eesti Postimees (nr. 32), 12. august 1881, lk. 127

M. T. Samaaras, 19. Juulil. Nälg on otsas ja rikas lõikus käes! See on see rõõmus sõnum, mis meie siit isamaale wõime saata. Meie wili on nii hästi õnnistanud, et meil lõikajaid puudub. Praegu maksame tessätini kokkupanemise eest 10—14 rubla. Meie loodame, et rikas lõikus ka meie rahapuuduse pea ära kautab.

Kiri Samaarast. Täna on mull siit *sõnumeid* saata, mis mu südant seda enam rõhub, et ettewaatomata olek selle juures mitte koguni süüta pole. Meil kõrwetas siin kange palavus (24—28 °R.) kolme nädalaga hästi kaswanud põllud walmis. 23. Juulil tuli palawa pääle suur torm, mis wiljahunnikud ja wiljakoormad ümber tõukas ning meile jälle wihma tõi. Pääle wihma läinud lapsed sulengu äärde ja mu abikaasa wiljaaeda, kuna ma ise 8 wersta kaugel lõikajate juures olin. Aiast tulles läinud mu abikaasa sulengu äärde wett tooma ja leidnud oma 2½-aastase tütarlapse weest surnud, kes libedalt kaldalt wette oli kukkunud ja ära uppunud. Oleksin ma õuewärawa paremas korras pidanud ehk oleks mu abikaasa hoolsamine laste järele waatanud, ei oleks meile seda õnnetust juhtunud. Waatku wanemad hoolega ette, et neil mitte niisugust kurbdust ei sünni!

Nowousenis,

Mihkel Temberg

26. Juulil 1881.